

psches Lutherowu reformaziju wërne japoschtoske mišionstwo jako wožiwu. Nasch Luther žanu, psches tekst Božeho słowa posticzeno skladnosć nje pschepuschjezi, hdžež njeby wërjazych na hubjenstwo „póhanow a Turkow“ pokazal a k dobroproschenu ja nich a k wupóšlanju předarjow k nim móznje napominał. Na to šwediski kral Gustav Wala I. předarjow k swojim póhaniskim poddanam w Sapiškej póbla. W čažu, hdžež njebe w naschey lutherскеj zyrkowi domjazeho wojowanja dla hiščežane žane wukrajne, to je: ja žuše kraje dželaže mišionstwo sarjadowane, be semjan swobodny knjes s Welk přeni lutherске kšescežijan, kiž w šwedomnju psches Jesužowu mišionstwu pschikajntu je pschimnjeny. po pytanju a k temu dostatej duchownскеj šwjećisnje šo psches morjo k póhanam poda, šo by póhaniskim Indianarjam w Esuritanje šlowo wot šichža pschipowjedat. Přenje wukrajne lutherске mišionstwo pał danški kral Bjedrich IV. jakoži, a to ja šwojich póhaniskich Malabarow abo Tannulow w raniskej Indiске. Ale š jeho kraja šo nihto ja mišionara njehodžesche. Šcho by pał mišionstwo bjes mišionarow bylo? Šnjes Jesuž, kiž bešche kralej mišionstwu myšl do wutroby dal, tón jemu tež mišioniskich předarjow wobstara. A š wotkel tón Šnjes přenjeho mišionara ja tute najprěnišche lutherске mišionstwo powoka? Š nascheje Lužizy. Šaj, najprěni wupóšlaný mišionar nascheje žyšeje lutherске zyrkwe be nasch lužiski krajan Bartram Ziegenbalg s Polcžnizy. 20. novembra 1705 poda šo wón w Jesužowym mjenje je šwojim pscheczelom Blicžawom na pucž do Drankebora w Indiске. 12. meje 1707 móžesche Ziegenbalg přenich Tomulow kšescežič. Tak došho hač w naschich krajach psches wëru tute indiske mišionstwo šo šwëru podpjerowasche, džesche tam wobrocenje póhanow, hdžž tež pod wšchelafim sadžewkami, wježele do předka. Ale, o šrudoba, ja čaž tak mjenowameho rationalizma, čaž njewëry a šiwosće, Božu žyrkej w naschich krajach do tajkeje duchowneje njerody a womory šastoreži, šo naša mišionstka lubosć a dželawosć jow tak do čžista wuhagny, šo njebuchu wjazž žani nowi mišionarowjo wupóšlani ani wjazž žane dary ja mišionstwo šberane a škadowane. Šakle po špocžatku 19. lëtstotyka, jako Bóh tón Šnjes s wójnskim šrutom nimate wšče europiske kraje a ludy šurowje škostasche, wotžucži šasparne kšescežijanstwo. Šo tutym šofutnym šbudženju nastawachu wšchelake šhwalobne bibliske a mišionstke towarštwa, s kotrychž je ja wožiwjenje a wupšchescžeranje Božeje zyrkwe wulke žohnowanje hač šem wuhadžało. My mamy šwój luby šerbski „Mišionstki Bóšol“, kiž nam bohacže rosprawnu darwa wo mišionstwe. Tutón wažny a tuni čažopiš durbjat šebi šoždy šwërný lutherске Šserb pał šam pał s druhim hromadže džeržecž. Š tym wšche šwojeho rosšwuczenja tež šwjate mišionstwo podpjera.

Bože šlubjenja šu wërne a šwërne. Tehodla njeje žadny škutk, žane dželo podarmo, kotrež po Božim šlowje a na Bože šlowo čžinimy. Šožda hižom wobrocžena póhanstka dušča, šoždy hižom wobrocženy póhanstki lud je nam šwježelaze dopokasmo teho šlubjenja: póhanjo budža w twojim šwëtle šhodžič. Šaj, šožde dopokasmo teho, šchož je šo hižom po Šnjesowym šlubjenju dopjelnilo, je nowy šawdawš na dalšche hnadne dopjelnjenje. Duž je jara šlupje rěčžane, hdžž njewëriwi ludjo praja: šcho by nasche dawanje pomhało; póhanjo tola pschi šwojimi wštanu. Njedaj šo nihto psches tajke šymne, njecžucžiwu rěčženje njekmilneje njewëry šamolicež. Šchož w mjenje nascheho Šnješa Jesom Šhryšta čžinimy, to njeje nihto podarmo, a na šoždy dar, kotryž ja mišionstwo, wot njeho porucžene, je šmilneje wogšuchawosčju škladujemny, wón šwoje žohnowanje položič. Na šamnym wulškim dnju budže šjawne, šajku bohata daň je šoždžička w jeho

mjenje data šcherjepatta a šoždžičke na jeho šlubjenje šakožene šdychnječžke w mišionstwe nješlo. Tehodla wšchitžy, šotšič wobrocženje póhanow ja Šnjesowu wolu a ja našču kšescežijanstku pschibšuchnosć šnajemy, njewustajimy ani njepšchestajimy ja mišionstwo proštwy a dary woprotwacž. A to čžim wjazž, dofelž je hiščeže wulki džel žyšeho čžlowjestwa hubjene póhanstwu a pod šrudobu teho šlowa žalosćič: čžemnosć pschikrywa šemju a mrošota ludži. Tehodla budžeže wobstajni, rjehnucžič a pschibëračže štajnje w škutku teho Šnješa, dofelž wšesče, šo wasche dželo podarmo njeje w tym Šnješu. —

Š čaža ša čaž.

Jene šjawne, widomne a štyšchomne šnamjo nascheho čaža je moršotanje. Moršota šo pschecžiwu wyschnosćič a pschedštajemny, pschecžiwu dawšowemu hantej, pschecžiwu šobucžlowješam, pschecžiwu Bohu. Ale džiwno to, pschecžiwu šebi hiščeže nihto njemoršotasche; ja s najmjenička tajkeho njewužyšchach. A tola by drje k tomu tych pschecžiwow došč bylo! —

Šlaj, runje w tutych dnjach šyšchach, šak Dolžnikž Jan moršotasche pschecžiwu dawšowemu hantej, šo mi šelko, šelko millionow šlacžič ja „betriebsobgobe“! Šaj ale! Njeje to šak jara došho, šo rěčžach je šarym Šorakom. A tón mi škoržesche. Šdžž šym čžič s šrotka prajič, čžehodla, šebi wěžku ras rosponič a potom praj, šcho je to meł praweje pschecžiwu k škorženju a moršotanju, hačž Šorak abo Dolžnik!

Šorak be do wójny Dolžnikž hypotšeku dał s šič tyžžž tolerjemi. Šjana licžba to tehdy, a wšcheje čžesče hódne to, šo be Šorak Dolžnikž šelko domërič. Tola wón to be. A nětko. Něšcho dnjow přjedy hačž s Šorakom rěčžach be Dolžnik pschicšol k Šorakej, kotryž je nětko mjenje abo bóle na šwoje pjenješ pokazany, a be jemu na blido našadžal — abo nětkle šepje prajič, našadž — 9 papjeršow; na šoždej štejesche, šo ma byčž 1000 hr. hódna, a pschipožožič be na šol šeta danje w pišanych papjeršach. Šorak be drje prajič, šo bjes wupowjedžanja nješjerje ale šo čže s najmjenička šol šeta čaža mečž, šnadž by šo tola něšcho tu pschemënič. „Ša wšchaj, haj!“ be Dolžnik prajič, „to mi prajče ja šol šeta! A mečče tež džal“. A něšcho, šak „W Božim mjenje!“ šorbotažo be durje wot wonšach šacžičič a po ščezžy přječž šhwatač. Šorak pał be tam w šwoješ šštwicžy šedžal pschod papjeršami a be šebi rosponinač, šak be něhdy Dolžnikž našadžal tolerjow a šlotakow a našadžal módrých ššohriwnowškich, šak be Dolžnik tehdy powjedal wo tym, šelko wjele wjaz je jeho šubšo winojte a šelko wjele wjaz hačž wucžinjeja danje, šubšo pschijnježe a šo šo njetrjeba boječž, šo něšcho šhubi, a šak a šcho be to Dolžnik dženzža powjedal; haj wón be šebi tam pschemyšlowač, šelko, šelko je tola šwët, abo ně, šelko šu ludžo šhubili wot šprawneje myšle, wërneho šmyšljanja, šelko šhubili s tych dobrých šarych pocžinkow, šelko wot teho, šchož to šak meł „ššescežanstwo“ byčž w ššescežanach.

To mi Šorak šak powjedasche. A nětko šyšchach Dolžnika moršotacž pschecžiwu šfinanznemu hantej. Šak ššucžič nima žaneho ryma. Tu je něšcho ššepšane. A to njeje dawšowy šant — ale Dolžnikž Jan ššepšal. Dawšowy šant žadasche šebi wot njeho — dolarowy čažnič pokazowasche na 42 — pod mjenom „million hriwnow“, žyše 100 np. po tym, šak be něhdy šebi wot Šoraka šelko a šelko šrocž tajšich 10 np. počžič. Šo durbjesche tola moršotacž tutych 10 np. dla, kotrež durbjesche něšotre šrocž šam našadžecž na blido dawšownje! Ale, hdžž wón šam k wššuhudnjemnu Šorakej do šštwicžič ššupič, be to wěšo žyše druhu wěž. Šow wucžinjachu te 9 papjeršow po 1000 hr. šelko

kaž 3000 hřeborných tolerjow — a morfotacž?? S kajšim pravom tež to? — Wopravodže běchu to pač — haj, ldy by šo to dozyla wulicžicž hodžiko! Byly mały koprowy „sent“ i mērneho czaža to hišcže na žadny pad njebě, šamo 10. džěl tajšeho maleho pjenježla niz.

Šhto prajimy to k tomu? To, šo šo tajšeho a podobneho štawa kóždy džei i nowa tyžaz a tyžaz krocž, mjenujzy tajše morfotanje a tajša njeprawda a tajša šebicžiwosč a tajše lichowanje, njech tež tuto šo i wodžecžom tač njenowaného prawa wodžetwa.

Alle Bohu džal, hinajšich ludži tež hišcže je! Šhuda wudowa bě šebi něhdy pola žyrkwyje požčizla 100 tolar. Nětkle nima nihdže nicžo wyšce. Dolh chze wotplacžicž, tuž pšchijaje hnydom 500 000 hr. w papierkach a jeli šo šo wob pol lěta šhto postaji, chze to šarunacž. Wona cžinjše, šhtož móž šce a nje-morfotajše. — Jena druha wudowa chze dol, něhdy 500 hr. wucžinjazy, wobšhowacž a njedca jón nětkle wrócžicž, hdyž tola 500 hritonow nicžo nješju. —

S tajšej wšchelatkej mēru, i kajšejž Dolžnič mērješce, mērja nětkle ludžo i wjetšcha druhim — běda pač, šwērili šebi wichtón i nimi wotlicžicž po tajšim; i najmjejšcha potom morfotaju!

Wošebje mērja jich wjele darj, kotrež dawaju, žyle hinač hacž na pšchitad placžimy, kotrež ša šwoje džělo abo tworj žadaju. Tam prošy „mały rentnat“ wo pomoz. Šdyž jemu tyžaz hritonow dasč, šhto šy jemu dač, hdyž na pšchitad dollač 21 millionow placži? 50. džěl noweho pjenježla i mērneho czaža. —

Šdyž to tu tač prajimy, myšlimy šebi pšcezo na tajšich, kotrymž je šo hódnošč wobšedženštw, došhodow, šamoženja powyščila po postupowanju drohoty. A tyč je jich tola došč hišcže. — Na pšch. Dolžnič je i wuplacženjom tyč 9000 hr. we 9000 papierjanyč hritonach dobyč 7 199 999 100 hritonow a šorač je tač wjele šhubil. Šsu to 7 miliardow a to licžene po hřebornej hritonje. Šhto by to halle bylo po šlotej! 3½ miliardy wjazy!

Šdyž je to wulka nufa a wulke nješbože, šo je hritona tač špadnyša, je wjetšce nješbože, šo je moralnošč, šo je špravna, dobra šchescžijanška myšl šo i wutrobj a še žiwjenja jicž wjele tač pošhubila. Šo je tomu tač, ša to tu napominjene i jich mnoho pšchitadow jedny. Druhich šnadž drugi ras tu!

Wažny šebi šameho šo wyšce, t. r. njedajmy je špadowazej hritonu špadowacž šwojej šnutškej cžlowškej hódnošč! Wostajmy, budžmy šažo šchescžijenjo i wutrobu a še šwēdomnjom, i šubomaj a i rukomaj! Potom hižo je nam wo wjele pomhane! — —

Japanška.

Satorhneni štejmy tu, wuškšchawšchi powješčce wo wulšim šemjerženju, kotrež je Japanšku w šandženych dnjach domach-pyčalo. Š šchepotanjom šo pořojamy pod wšchomóz naščeho Boha, kotryž je knješ nad njebjekami a šemju, i džakowanjom šo šhowamy do jeho rukow, kotrež šej naž a našč kraj šnadnje šchitaje. Japanška, najmlódjšcha wulkomóz naščce šemje, hu še šwojeho šejnišcžeža štorčena, haj bu — po šlowje — k šemi cžijnjena, ale niz wot cžlowjekow, niz tež wot šwjalkarškich mozow wšchěch ludow šemje, ně wot mozow, kotrež šu jenož poškušne Bohu štworicželej. A tutym mozam šemjerženja, wody a wohenja podleža Japanška ša hodžinki. Lěta dolho je šo na morju wojowalo a bitwow a bitwicžkow bilo, tam na morju wokolo Japanškeje šta šo ša wokomili jene wo wjele wjetšce wojowanje kóžow a cžlowjekow i tutymi šjomi mozami a

i njeho bu wulke, žakostne šahubjenje kóžow a cžlowjekow. Po dotalnych powješčach — 10. septembra — hu i japanškeho wójnskeho kóžštw na 29 kóžow podmurjenych a na morju pšchod Ňokohama hu 44 kóžow jnicženych, mjzš tutym tež 18 europiškich. — To wšcho a wšchitko to druhe, šhtož šo nam še Japanškeje powē, naž hnučji, pšchi wšchēm šo ponižowacž pod Božu wšchomóžnu ruku a Božu džiwnu radu a wolu a šo jemu dowēricž i cžělom a dušcu a še wšchēm tym šwojim ša cžajnošč a ša wēčnošč.

Japanška je šendželškej podobny kraj w tym, šo tež jenož i kupow wobšteji — halle w najnowšich czažu postupi na ašiškim kraju šamym — a to i wulšich a małych, kotrež k ranju wot wulko-ašiškeho kraja we Wulšim Ňzeanu leža. Šsu to pšchewšchēm šchtyri wulke a wjazy tyžaz małych; cžahnu šo kaž dolhi rjeczas wot počnozj k połodnju šnapšcžeža Ššibiriskej, Ňongolškej a Čhinje. Šlowna šupa a i dobom najwjetšcha je Šondo i hlownym měštom Ňokio a i tym nětkle wjele mjenowanym pšchitawom Ňokohama. Tu bě tež šrijedžišcžejo wulšeho šemjerženja. Japanška ma na 50 milionow wobudlerjow a na šupach 418 000 kóžnyč kilometrow, — Němška do wójny 540 000 kóžnyč kilometrow. — Šupy šu horate a maja wošēit-pluwaze horj abo wulkany, hacž na 3760 metr. wyšoke. Šo tute nětkle šažo pluwaja, šhonimy i powješčow wo šemjerženju. Japanšy šu wustojni ratarjo, plahuja rajš, cžaj, šalmu, žito, buncy, šad; wusteja pač šo tež jara na wšchē druhe džěla a na wumēštwowa naložuja w šwojim kraju pilnje wšcho to, šchcž w Europje a Americy nawušknyču a wunamafachu. Tutej šibicžiwosčji maja šo tež džakowacž, šo jalo ša najmlódjšcha do rynka wulkomozow šastupichu.

Šo nabožinjce šu Japanojo pošanski lud. Šhintošmus abo cžěšcženje duchow šrijedownikow knježi pola nich pošla Šuddhišma, kotryž i mišionštw w Šndiškej šnajemy, maja tam šwobodu ša wšchē nabožiny. Šchescžjanow je šnadž tam na 120 000, šcžina i nich šu protestantjo.

Wo dawnych czažach Japanškeje nimamy wēštych powješčow. Wokolo 660 do šhr. n. pšchindže hišcže nětkle knježaza šhēžorška šwojba na trón, je drje po tajšim ta knježerška šwojba, kotraž je šebi najdlěhe móž na trón wobšhowala; šhēžor mjenuje šo tam Mišado. W Europje k přenjemu rasej wo Japanškej wokolo lěta 1295 něšcho šhonichu. Těhdy wróczi šo pucžowacž Ňmarco Šolo, kotryž bě i Štalšce do Čhinj pucžowacž, domoj a powjedacše wo tutym šhēžorštwje na šupach hišcže dcle k ranju wot Čhinj. Šódže i Ňortugiššceje šu potom Japanšku w lěcže 1542 namafale a i nej wšlowanje šapocžale. Šsobušašozč katolškeho rjada Šesuitow, Šranžišlus Šaber, kotryž šo tež ja-pošchtoł Šndow mjenuje, je wokolo lěta 1541 šapocžal i mišionškim džělom w Japanškej, a tež dženkšiški džei je tam katolška žyrkej i 3 biškopštwami najšhljnišcha mjēš šchescžjanškim. Wot 1614—1638 pšchindže pšchescžehanje na šchescžjanow; tuczi buchu wutupjeni a Ňortugišojo i kraja wuhnaczi. Šollandška wēšta w šwišku i Japanškej, druhe kraje šo pšchidžělichu a tač pšchindže tež nowe šchescžjanške mišionštw do kraja.

Šo je w nowišchich czažu Japanška jara postupowala, šo je došchēžerške wójny wjedla i Čhinu a Rušowškej, je šnate a tež, šo je we wulkej wójnje pšchecžiwu Němškej šobu wotowala.

Dženša pač, kaž šo pišce, je Japanška cžěško šbita pišes wulke šemjerženje, kotrež je wošebje šlownu šupu a do žčla šlowny džěl Japanškeje domach pyčalo. Šedny wotdžěl małych šupow, wot šlownyč šupow troščku šdaleny a Bonin mjenowany, je šo do žčla šhubil, tež jena ša Japanškich šwojata šupa;

pisce pač so tež hižo, so je semjerjenje tež nove kupy s morja sbehnulo.

Tuto semjerjenje je drje to najbplnišče abo tola te, kotrež bebi najwjazy woporow žadasche mjes wšchěmi semjerjenjemi, kotrež se stawisnow snajemy. Japaniška je pšchezo hižo wot semjerjenjow domachpytana byla, tola tač žalostnje kaž nětke drje zenje hiščeže. Nadrobnišče a wěste potwjesče wo wšchěm tu hiščeže nejšbu, wošebje tež niz, kelto Europiškich je tam žiwjenje šhubito.

„Hory a doły rža, hdyž je tón Anjes domachpyta“, praji Sirach, „njejbeža a nejbežow nejbeža, morjo a semja rži“. Hač smjeje Sirach kaž s tutym, tač tež s dalškim šlowom 16. stawa prawo? „Hač runje hrěichny cšlowješ to šlychi, wostanje trón wšchaf tola pšchi šwojei hluposći a pšchi šwojim šhubito“.

Wumožerjej žiwjenja.

Na jentym mošče, pšches wulku rěku wjedzazym, jedyn wojač we wječornych šmērčach njeměrnie tam a šem šhodžešče; potom wón nětke mjenšchiny směrom stejše, položi na to šwoju hlowu na wobloženje a puščeži šo šlōncznje do žolmow. Młody šhlopž wot 15 lět, šyn jeneje šadownižy. Štrnyž w tym šamym wošomitu se šwojim bratrom pšches mōji pšchindže, tutemu pšchwoła: „Pōj, pōj, wumožmoj jeh!“ Wobaj młodaj cšlowješaj hnydom do wody škocziščaj a po wjele próžy jeh šbožownje š brjohaj pšchinješčaj. „Njeprajač egi, šo jeh wumožmoj?“ džejše radošnje tón jedyn š druhemu. Šwla luda, kotraž bē šo šbēžala, dawajše jimaj wšchelate pienješy, ale se špodžiwanjom ludžo widžachu, šo je wonaj jimaj nješratemu wojačej pšchinušowacž špštomajščaj, runjež bēščaj po žytrm mēšče jašo jara šhudaj šnataj. Nětke šo wojača prašchachu, čehodla je šebi žiwjenje wšachž čžyš, a wón šo wušna, šo je šwoje pučžowanšče pienješy, dočlž čžyšče šo nětke jašo dowolenž š šwojemu regimentej wrōczicž, pšchi hracžu šhubil a runje tač pienješy, kotrež je jemu macž jeneho towaršcha ša tuteho šobu dala. Šchtož čžyščaj jemu jeh wumožerjej nětke dacž, runje tač wjele wucžinješče, keltož bēšče wón pšchērač. Wón mōžšče šo jašo šwěrnny muž š šwojemu regimentej wrōczicž, a šchwarny škut jeh wumožerjow bēšče tajki šacžiščēž na njeh šžnil, šo šo wón zenje lašo šhartow njedōšny, ale bu pilny a rōbny cšlowješ. Tač štaj jemu tamnaj niz jeno čželo, ale tež dušchu wumohšoj.

Žyrtwej a štat.

Pšches nowiny dže — drje š Barlina wudata — potwjesčž, šo je šo wulkoštat rošbudžil, tež ša duchownych a šastojnikow žyrtwoje š šchtwōrcžiny drohotowych pšchikohow placžicž kaž ša druhich šastojnikow, a šo šo wuplacženje pšchihotuje. To by nēšchto jara šu šejelaze a nuše bylo ša wošady kaž ša duchownych a druhich wošadnych šastojnikow, pšchetōž je najwjetšchi čžaf, šo šo tu nēšchto štanje, a niz najpošledy w Šakškej a ša Šakštu. W auguščje šu, hačž runje šo drohota w pšchezo wšchich a wšchich žolmach na naš walešče, tu a tam duchowni šamo bješ wšchēch došhodow byli a drušy nejšbu wjele mēli. W Drježdžanach došta jedyn duchowny 2 millionaj došhodow; šlicžbowanje ša šfun wucžinješče pač 3 milliony. Šsmy tež tač daloko w Šakškej, šo durbja šaraffi šamo wot mašych džecži na dželo šhodžicž! — Šdyž to tu tač dnyš a dnyš nēšchto malo w tutej nušy pišchemy, njeje to a njedyrbi to morkotanje bpcž a šforženje; šhonicž a widžecž durbja šchitžy, tač daloko šmy pšchichli a šebi rošmyšlowacž, hdyž šnadž to tač nēhdže hiščeže pšchindžemy — drušy praja dolēšemy — jeli šo šo štoro njedohladamy a — njetwōczimy! —

W Šchaumburg-Lippiškej njeje to po wšchěm šdacžu ničžo

lēpje hačž w Šakškej. Žyrtwina wšchnoščž je durbjala šararjam, šantoram a wudowam šararjow šjewicž, šo žanych pienješ wjožy nima, došhody a pensije wuplacžowacž. Tuž je tež tu pomoz rēmšleho štata runje najnušnišča. —

Š blifka a š dalofa.

W Budyščinje šwojecži — šo tu hiščeže ras na to rošadžemy — dženkā a jutše hlowne mižionšte towarštowo ša Šakštu šwōj hlowny šwojedžen. Šserbška šwojedženška Boža šlužba je dženkā popošdnju w 3 hodž. w Michaiškej žyrtwi a nēmška w Šētrowej žyrtwi.

W Buležach wotmēje Gustav Adolšowe towarštowo Lubijšchto wotriježa pošlednju njedželu w septembrje šwōj lētny šwojedžen; džerži šo popošdnju šerbška a nēmška Boža šlužba.

Šserbška Boža šlužba w Drježdžanach. Dženšwišchu njedželu smēje š. šarat Midela š Malešchēž popošdnju ½4 hodž. w šchiznej žyrtwi šerbške šwēdowanje š wudželenjom Božcho wotšafanja. Wšchitžy lubi Šerbja š Drježdžan a š wokolinu šo do tuteje Božej šlužby hačž nanajwotrobnišcho pšchepošchujā. Hačž dotal šu šo šhērlušče ša Drježdžaniške šerbške Bože šlužby štajnje wošebje čžiščēžate. To wulkich wudawškom dla wjazy mōžno njeje. Duž je žyle nušne, šo šebi ša bližichu Božu šlužbu šōždy šwoje šerbške šwēwarške šobu pšchinješče. Šdyž je dženkānišča njedžela šajšchka, potom je šo Drježdžanski Šerbam 300 šerbških šemšchenjow w šakštim hlownym mēšče šžeržalo. Šehodla budže lēška w adventškej Božej šlužbie šo jubilej šemšchenjow šwojecžicž a šo na wšcho žohnowanje špominacž, kiž je našy lud a wošebje našy Šerbjo w žušbye pšches tuto šwojate dželo doštatwač.

W Bēllin-Šallensee šu lēta došho na wulkej židowškej šynagodžy šwarili a ju lēška šlōncznje došwarili. 31. augusta šu ju pošwojecžili a jej: „templ mēra“ narješli.

W Šifenachu wotmē šo, kaž šmy to tež tu našpomnili, we šaridženym mēšazu šonvent abo šjēšd Lutherškich š žyšeho šwēta. Na tutym šžēli šastupječ amerišanski Lutheranski, šo šu wōni ša nušucžerpjazych wērybratrow w Europje nawdali wšcho hromadže 2¼ milliona dolarow; to bē tehdy nēhdže 11 billionow hritnow. ½ milliona š tuteje šbērti šu lutheriške žyrtwoje we Nēmškej doštake, š tomu 2497 žentmarjow woblečenjow, drašty atd. Šchwēdški aržybškop Šoederblom praji, šo pomoz, kotruž je šchwēdški lud a šchwēdška žyrtwej ša nušucžerpjaze lutheriške žyrtwe šwojedla, 10 millionow dolarow abo na 50 billionow hr. šucžinja. Wjele wot šchēščžanski Lutherškich škutkow lubošče a wocžehnjenja a wufublanja njeby dženkā tu w Nēmškej wjožy bylo, njebyšchuli lutheriške žyrtwoje druhich krajow je pomhate šžeržecž.

Biblija — čžaf — cšlowješ.

39. tydžen, wot 23. hačž do 29. septembra.

23. šydomnata njedžela po Šswj. Troj.: Šap. š. 17, 16—31 — 1. Šor. 13 — š. 328.
24. pōndžela: Š. 150 — 1. Šor. 14, 1—12 — š. 212.
25. wutora: Ruth 1 — 1. Šor. 14, 13—29 — š. 198.
26. šrijeda: Ruth 2, 1—16 — 1. Šor. 14, 30—40 — š. 162.
27. šchtwōrtk: Ruth 2, 17—23 — 1. Šor. 15, 1—16 — š. 116.
28. pjatk: Ruth 3 — 1. Šor. 15, 17—34 — š. 117.
29. šobota: Ruth 4 — 1. Šor. 15, 35—49 — š. 106.

Šištowanje: W. w Š. ja 17. p. Šr. — W. w Š. ja 18. p. Šr.

Šamolwity redaktor: šarat Wyršacž w Rošacžicach.

Čžiščēž Šsmolerjež knižicžiščēžetnje a knižatnje, šap. družštwa š wobmj. rukowanjom w Budyščinje.